

Har du en gravhøj i baghaven?

Kulturarvsstyrelsen har overtaget tilsynet
med de danske fortidsminder

KULTURARVSSTYRELSEN

HAR DU EN GRAVHØJ I BAGHAVEN?

Kulturarvsstyrelsen har overtaget tilsynet med de danske fortidsminder.

Fortidsminderne på din grund vil blive tilset inden for fem år. I pjecen kan du læse om tilsynet med fortidsminder.

Kulturarvsstyrelsen har det nationale ansvar for fortidsminderne i Danmark. Ca. 30.000 fortidsminder er varigt beskyttede mod ændringer og ødelæggelse. Gravhøje, borgruiner, voldsteder, militæranlæg, runesten, vejspor og helleristninger er omfattede af denne varige beskyttelse, der i udgangspunktet gælder alle synlige fortidsminder.

Med kommunalreformen overtog Kulturarvsstyrelsen tilsynet med fortidsminderne fra amterne. Nedenfor kan du læse, hvad det betyder for dig som ejer.

Hvorfor tilsyn med fortidsminder?

Kulturarvsstyrelsen fører tilsyn med fortidsminderne for at sikre, at de bevares, så de kan opleves både af os og af vores tipoldebørn i fremtiden. De kommende generationer skal kunne trække på det væld af informationer om vores forfædre, som fortidsminderne gemmer. Kort sagt skal så mange som muligt have glæde af dem.

Hvad er tilsyn?

Kulturarvsstyrelsen sørger for, at alle fortidsminderne bliver regelmæssigt tilset inden for en 5-årig periode. Ude ved fortidsmindet ser vi på dets tilstand, som vi sammenholder med den beskrivelse, der blev udarbejdet ved sidste tilsyn. Vi kontrollerer også, om fortidsmindet er markeret rigtigt på kortet og opmåler det digitalt.

Hvis fortidsmindet ikke er i en lovlig tilstand, kan ejeren blive pålagt at bringe forholdet i orden. Målet er, at fortidsmindet skal fremstå velbevaret til glæde for alle.

Hvad føres der tilsyn med?

Kulturarvsstyrelsen fører tilsyn med, at museumslovens bestemmelser om varigt beskyttede fortidsminder er overholdt. Efter museumsloven må fortidsminders tilstand ikke ændres. På samme måde må der heller ikke udføres jordbehandling, plantes eller gødes på fortidsmindet eller 2 m. omkring det.

I loven er der en liste med de fortidsminder, der er omfattet af beskyttelsen. Det er bl.a. gravhøje, dysser, jættestuer, skibssætninger, ubebyggede voldsteder og værfter, forsvarsanlæg, ruiner, runesten, bautasten, sten med helleristninger, kors, milepæle og vildtbanesten.

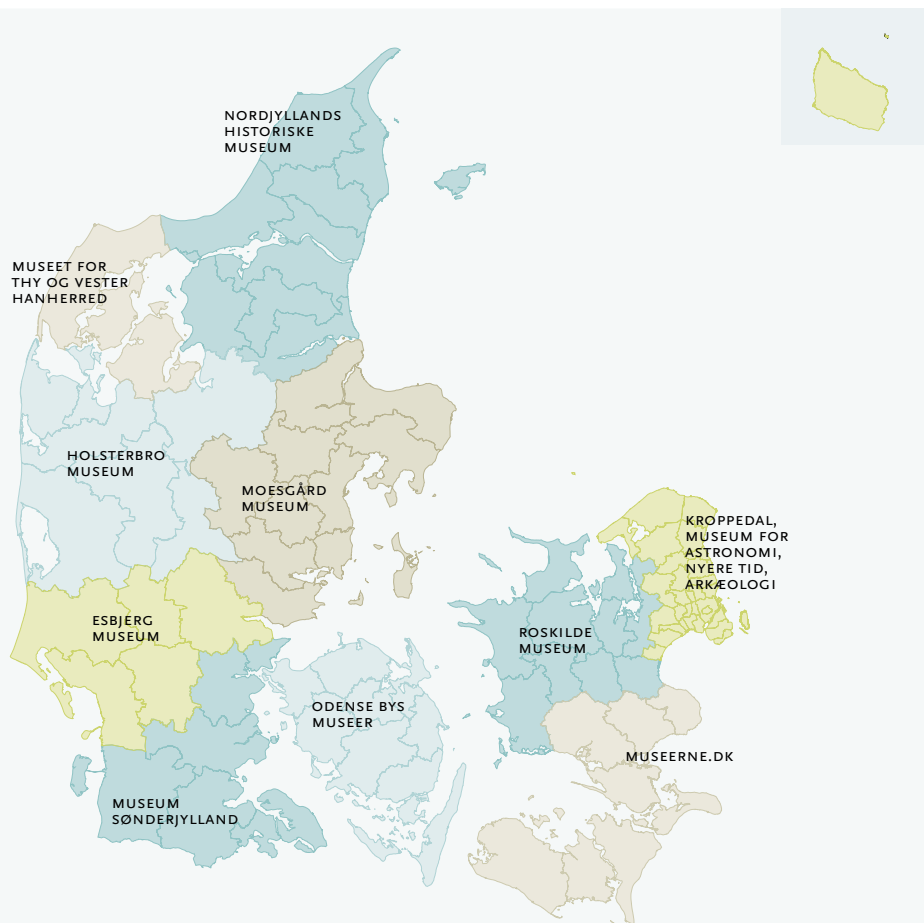
Baronens Høj i Nørreskoven på Als

Desuden kan mølleanlæg, dæmninger, bro- og vejanlæg, helligkilder, kanaler, sten og træer, hvortil der er knyttet folketro, historisk overlevering eller kulturhistorisk tradition samt krigergrave og mindesmærker være omfattet af beskyttelsen.

Hvem udfører tilsynet?

Kulturarvsstyrelsen står for tilsynet med fortidsminderne i hele landet i samarbejde med 10 arkæologiske museer.

KULTURARVSSTYRELSEN OVERTAGER TILSYNET MED FORTIDSMINDER

Det er museerne, som rejser rundt i landet og tilser alle fortidsminderne, inden for hvert deres område.

Det er Kulturarvsstyrelsen, som følger op på tilsynet, hvor det er nødvendigt.

Hvad sker der efter besigtigelsen?

Museerne indsender oplysningerne om fortidsmindernes tilstand til Kulturarvsstyrelsen, der sørger for, at oplysningerne om tilstand og størrelse gemmes i databaser. Oplysningerne vil være tilgængelige på Kulturarvsstyrelsens hjemmeside (www.kulturarv.dk) og på Miljøportalen (www.miljoeportal.dk).

Fortidsmindets 100 m. beskyttelseslinje registreres også i databasen. Det er oplysninger, kommunerne skal bruge ved tilsyn og behandling af ansøgninger om ændring eller tilføjelser, som f.eks. beplantning og anlægsarbejder, inden for beskyttelseslinjen.

Er alt i orden, hører du ikke fra os.

Er der derimod sket en eller flere skader på fortidsmindet, bliver du kontaktet af Kulturarvsstyrelsen, så fortidsmindet igen kan fremstå i sin rette tilstand.

Hvor tit er der tilsyn?

De ca. 30.000 fortidsminder i landet vil blive tilset mindst én gang inden for en 5-årig periode. Kulturarvsstyrelsen vil således føre et regelmæssigt tilsyn med fortidsminderne.

Adgang til din ejendom?

Kulturarvsstyrelsen og tilsynsmuseerne har efter museumsloven adgang til offentlige og private ejendomme for at føre tilsyn.

Tilsynsmuseerne kan annoncere i de lokale medier, hvornår de kommer rundt på tilsyn i de enkelte kommuner.

Tilsyn med sten- og jorddiger?

Mange har også beskyttede sten- og jorddiger på deres jorder. De er som altovervejende hovedregel ikke beskyttede efter de samme regler som fortidsminderne. Digerne er ikke omfattet af det regelmæssige tilsyn, men tilses efter behov.

Hvilket museum tilser dit fortidsminde?

Nedenfor kan du se, hvilke 10 museer der fører tilsyn med fortidsminderne. Hvert museum fører tilsyn i en række kommuner.

HVERT MUSEUM FØRER TILSYN I EN RÆKKE KOMMUNER

Kroppedal Museum for Astronomi, Nyere tid, Arkæologi	Albertslund, Høje-Taastrup, Allerød, Ballerup, Bornholm, Brøndby, Dragør, Egedal, Fredensborg, Frederiksberg, Frederiksværk-Hundested, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Gribskov, Helsingør, Herlev, Hillerød, Hvidovre, Hørsholm, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk, Greve og Solrød Kommune
Museerne.dk	Vordingborg, Næstved, Faxe, Stevns, Guldborgsund og Lolland Kommune
Roskilde Museum	Roskilde, Frederikssund, Køge, Lejre, Ringsted, Sorø, Slagelse, Kalundborg, Holbæk og Odsherred Kommune
Odense Bys Museer	Nordfyns, Odense, Assens, Faaborg-Midtfyn, Middelfart, Nyborg, Kerteminde, Svendborg, Langeland og Ærø Kommune
Museum Sønderjylland	Haderslev, Sønderborg, Aabenraa, Tønder, Kolding og Fredericia Kommune
Esbjerg Museum	Esbjerg, Fanø, Vejle, Billund og Varde Kommune
Holstebro Museum	Holstebro, Struer, Lemvig, Herning, Ringkøbing-Skjern, Viborg og Ikast-Brande Kommune
Moesgård Museum	Århus, Odder, Norddjurs, Syddjurs, Samsø, Horsens, Hedensted, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov og Randers Kommune
Museet for Thy og Vester Hanherred	Thisted, Morsø og Skive Kommune
Nordjyllands Historiske Museum	Aalborg, Rebild, Mariagerfjord, Vesthimmerland, Jammerbugt, Brønderslev-Dronninglund, Hjørring, Frederikshavn og Læsø Kommune

Hvad kan jeg gøre?

Det er vigtigt, at vi alle er med til at sikre kulturarven, så den fortsat kan medvirke til at skabe lokal identitet og give glæde til de borgere, som har et fortidsminde i deres lokale miljø.

Som ejer af et fortidsminde kan du hjælpe med at sikre kulturarven ved at pleje og passe fortidsmindet. Det gøres f.eks. ved at holde bevoksningen nede og sørge for, at der ikke opstår slid på fortidsmindet, så det nedbrydes.

Vejledninger

Kulturarvsstyrelsen udgiver i 2008 tre nye vejledninger på fortidsmindeområdet:

- > Vejledning om pleje af fredede fortidsminder
- > Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger
- > Vejledning om tilsyn med fortidsminder samt sten- og jorddiger

Vejledningerne kan findes på Kulturarvsstyrelsens hjemmeside primo 2008 og sendes til de arkæologiske museer samt kommunerne.

Du kan læse mere på www.kulturarv.dk

Har du en gravhøj i baghaven?

Tilsynet med Danmarks ca. 30.000 fortidsminder er blevet forankret i Kulturarvsstyrelsen, der har overtaget opgaven efter de nedlagte amter.

Selve tilsynet ude i landet varetages af 10 arkæologiske museer, der skal tilse alle varigt beskyttede fortidsminder i deres område mindst én gang i løbet af en 5-årig periode.

Museerne orienterer Kulturarvsstyrelsen om fortidsmindernes tilstand. Styrelsen følger op, hvis der er behov for det, så fortidsmindet fremstår velbevaret og til glæde for alle.

Læs mere om tilsynet i pjecen og på www.kulturarv.dk

KULTURARVSSTYRELSEN

H.C. ANDERSENS BOULEVARD 2

1553 KØBENHAVN V

TELEFON 33 74 51 00

post@kulturarv.dk

www.kulturarv.dk